

דוד כתב על כל פרשה ופרשה, דברים שבאו מהתכת
התורה שלמד בעומק נשמתו המיוחדת. לכבוד חתונתו
עם אהובתו מיטל הוצאנו לכבודם את דבריו בחוברת.
תהיה תורתו שלו לעילוי נשמתו הטהורה ולזכרו הטוב
והמבורך.

לעילוי נשמתו הטהורה
ולזכרו הטוב
של אהובנו
דוד שורץ הי"ד
נפל בקרב
כ"ז בטבת תשפ"ד
8 בינואר 2024

לחצו כאן

כדי לקבל את דברי
התורה של דוד

פרשת ויקרא

מתוך 'לדוד ברכי נפשי' דברי תורה על סדר פרשיות השבוע, שכתב דוד שורץ הי"ד

אני חושב שניתן לתרץ קושי זה על ידי עיון בהמשך דברי הרמב"ן
בהקדמתו לספר ויקרא. שם, אחרי ביאור מטרת הקרבנות על דרך
המוסר, מוסיף כי על דרך האמת יש בהם יסוד נשגב ונעלם.

"על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות
חסדים" (אבות א, ב). עמוד התורה יכול להתקיים בימינו כבעבר.
ערכיה ורעיונותיה של התורה הן ברות תוקף גם בימינו. עמוד גמילות
החסדים אף הוא עומד ויציב יותר מאי פעם. לעומת זאת, לאחר
חורבן בית מקדשנו, אין בידינו לקיים את עמוד העבודה, היא עבודת
הקרבנות. חז"ל נדרשו במסכת ברכות למקור תקנת התפילה, ושם
דרשו: "תפלות אבות תקנום ואסמכינהו רבנן אקרבנות" (כו, עב).

כמובן, לא ניתן להעלות על הדעת שרעיון התפילה נוסד עם החורבן,
שכן אנו רואים אבותינו הקדושים והנביאים נשאו תפילה לאבינו
שבשמים. אפשר לומר שהסמכת התפילות לקרבנות היא שייסדה
את תפילות הקבע הנהוגות בימינו. בימי קדם התפילות תמיד היו
אישיות ותלויות במצבו הנפשי של המתפלל. לאחר חורבן בית
המקדש, לא נותר לנו אלא לישא תפילה לאבינו שבשמים. ראוי
לסיים בדברי רבינו יונה בפירושו למשנה: "כי הקדוש ברוך הוא בחר
בישראל מכל האומות וארץ ישראל מכל הארצות ובחר ירושלים
מכל ארץ ישראל ובחר מירושלים ציון... ובחר מכל בבית הבחירה
בשביל העבודה שכתוב בה רצון שנאמר: לרצונו לפני ה'. הנה לך כי
מפני העבודה נברא כל העולם כלו. אז בחטאינו חרב מקדש ובטלה
העבודה. והתפלה אלינו עכשיו במקומה כמו שאחז"ל ולעבדו בכל
לבבכם אי זה היא עבודה שבלב היא אומר זו תפלה זהו שאומר: ה'
שפתי תפתח שדוד המלך אמרו לפסוק זה... שאני הייתי יכול להביא
קרבן לכפר לי הייתי מביא, עכשיו שאיני יכול ה' שפתי תפתח ופי
יגיד תהלתך ותקבל התפלה במקום קרבן ותכפר לי על חטאתי.
גם אנחנו שאין לנו קרבן שיכפר לנו לא זדונות ולא שגגות ה' שפתי
תפתח ותקבל תפלתנו במקום הקרבנות".

פרשת ויקרא פותחת את ספר הקרבנות, הידוע גם בלשון המפרשים
כ"תורת כהנים". ספר זה עוסק ברובו בתורת הקרבנות ובכהנים
המשרתים במשכן. פרשת ויקרא עוסקת בסוגים אחדים של קרבנות.
בפרשה זו מפורטים בזה אחר זה דיני קרבן העולה, קרבן המנחה,
זבח השלמים, החטאת וקרבן האשם. רוב דיני הקרבנות והלכותיהם
כתובים בספר זה.

בפרק הראשון של מסכת אבות דרשו חז"ל: "על שלושה דברים
העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (א, ב).
הגמרא במסכת תענית (כז, עב) דורשת בדרך שרבים הלכו בה
שהעבודה האמורה במשנה כוונתה לעבודת הקרבנות, שהיא אחד
מיסודות העולם.

ראשית, יש להבין את עוצמתו של הקרבן שבכוחו לכפר על עוונות
ישראל, שהרי לכאורה אין קשר בין הקרבן לאדם עצמו. האדם חטא,
והבהמה היא המוקרבת לקרבן. מה פשר הדברים? בהנחה שיש קשר
הדוק בין האדם לקרבן המובא, צריך לברר איך למעשה הקרבן מכפר
על מעשי האדם. כדי להבין את עומק משמעותו של הקרבן שבכוחו
לכפר על עוונות האדם, יש לחדד את מהות וטעם הקרבת הקרבנות.
נחלקו הראשונים בסוגייה.

הרמב"ם במורה נבוכים כותב: "כי בעבר עמי קדם היו עובדי אלילים
והיו סוגדים לבעלי חיים. המצרים לטלה, אחרים לעז ואחרים לשור,
ולזה תמצא אנשי הודו עד היום הזה לא ישחטו הבקר כלל" (פרק
מו). עבודת הקרבנות באה כנגד נורמות חברתיות מעוותות שהיו
בעבר, וכדי למחות כל זכר לאותן נורמות, צווה הקב"ה לשחוט ג'
מינים אלו כקרבן. למעשה תכלית עבודת הקרבנות לשיטת הרמב"ם
היא לעקור עבודה זרה מלב ישראל.

הרמב"ן חולק בתוקף על הרמב"ם. בהקדמה לספר ויקרא הוא כותב:
"צווהו בקרבנות ובשמירת המשכן, שהיו הקרבנות כפרה להם ולא
יגרמו העוונות לסילוק השכינה..." ועל פרשת ויקרא הוא כותב: "כי
בעבור שמעשה בני האדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה
הקב"ה כי כאשר יחטא ויביא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה,
ויתוודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות, שהם כלי
המחשבה והתאוה... כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה, כי חטא
לאלהיו בנפשו ובגופו..." (א, ט). אם כן נראה שעיקר עניינו של הקרבן
אינו עצם ההקרבה, אלא מחשבת הלב שבאה בעקבות מעשה זה
(כמאמר הבעש"ט - רחמנא ליבא בעי). האדם מבין בעת הבאת
הקרבן כי כל אותה הקרבה היתה ראויה מצד האמת להיעשות בו,
ועיקר המעשה הוא שכביכול מוסר עצמו להשי"ת. בעל ה"נתיבות
שלום" מסביר שרצון האדם בהבאת הקרבן הוא חיוני מדין 'כופין'
אותו עד שיאמר רוצה אני, שהרי אם אין זה לרצונו, חסרה כל
התכלית שטמונה בהבאת הקרבן. נראה כי לשיטת הרמב"ן, מטרת
הקרבנות היא להביא לידי מחשבה שמביאה לידי תשובה, שמכפרת
על האדם. לעניות דעתי קשה לי עם שיטה זו שמבהירה את הצורך
דווקא בחטאת ואשם, אך עדיין קשה לי להבין את הצורך בתמידים
ובקרבנות השבת והמועד, שאינם באים בעקבות עוון מסוים.